

HE 109/2024 vp
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kirjallinen asiantuntijalasunto
VaV Työ- ja elinkeinojaosto 4.10.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025, pääluokka 32

1) *Puhtaan siirtymän edistyminen*

Vaikka Suomen päästöt ovat vähentyneet selvästi, hiilinielujen romahtamisen vuoksi Suomen nettopäästöt ovat samalla tasolla kuin vuonna 1990. Suomi ei tämän budjetinkaan toimin saavuta EU:n vuoden 2030 velvoitteita eikä hiilineutraaliutta vuonna 2035.

Suomen kauemmas karannen hiilineutraaliustavoitteen eteen on tehtävä kaikki voitava. Siihen voidaan vaikuttaa myös työ- ja elinkeinoministeriön toimin ja budjetin voimavaroja suuntamaalla.

TEMin hallinnonalalle esitetty määrärahat osin tukevat puhdasta siirtymää, mutta siihen sisältyvät budjettileikkaukset osin hidastavat sitä.

2) *Kipupisteet*

32.20.20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen

Määrärahaa on pienennetty miljoonalla tänä ja ensi vuodesta vuoden 2023 tasosta, mikä on askel väärään suuntaan. Määräraha kannattaisi palauttaa vuoden 2023 tasolle.

32.20.41 Energiatuki

Määrärahaa on pienennetty merkittävästi. Tämän kohdan sisällä on ollut yleensä puhtaan siirtymän kannalta hyödyllisiä hankkeita, mikä on todettu mm. TEMin vuonna 2023 julkaisemassa *Energiatuen vaikuttavuus* -selvityksessä. Kaikki niistä eivät kuitenkaan ole mielestämme kiireellisiä (esim. vetyyn liittyvä epärealistista hypeä).

32.20.42 Puhtaan energian Suomen kärkihankkeet

Vuonna 2025 saisi tehdä uusia sitoumuksia peräti 140 000 000 eurolla. Tämä momentti liittyy teknisten nielujen hankkeiden investointiavustukseen, biogeenisen hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen kannustimeen sekä teknisten nielujen edellyttämän infrastruktuurin edistämiseen. Ilmastokriisi pitäisi kuitenkin ratkaista jo tällä vuosikymmenellä, mihin on olemassa olevia näitä nopeampia ja varmempia keinoja. Lisäksi nämä ns. piipunpäätekniikat pitävät yllä kestäväntä metsien hakkuiden tasoa. Se on taas pääsyy maankäyttösektorin ja luontokadon ongelmiin.

32.20.43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki

Pääministeri Orpo on linjannut, että niin sanottu sähköistämisen tuki loppuu vuoden 2026 jälkeen, mutta tuesta olisi syytä luopua viipymättä. Tuella on nyt budjetoitu 150 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Se on tehoton ja kohdistuu pääasiassa suuryrityksiin, joilla olisi siirtymään muutenkin varaa, ottaen huomioon myös asiaan liittyvät tehostumishyödyt. Se myös auttaisi valtiontalouden säästöjen toteuttamisessa.

32.20.47 Julkisen liikennesähkön ja -kaasun ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen

Määräraha 2 miljoonaa euroa on varsin pieni, ja se pitäisi kymmenkertaistaa liikenteen päästöjen hillinnän nopeuttamiseksi.

Ympäristölle haitalliset tuet

Luonnonsuojeluliitto nostaa myös tässä yhteydessä esiin ympäristölle haitalliset tuet, joiden karsimisesta hyötyisi ympäristö, vihreä siirtymä ja valtiontalous. Yhä käytössä olevia ympäristölle haitallisia tukia ovat esimerkiksi:

- Puun polton verotuki 440 milj. euroa
- Turpeen polton tuet 95 milj. euroa
- Maatalouden energiaveron palautus 46 milj. euroa. Kyseessä on fossiilisten polttoaineiden käytöstä maksetun veron palautus.
- Lentoliikenteen tuet: maakuntalentojen tuet vuoteen 2026 asti ovat 38 milj. euroa, minkä lisäksi lentoliikennepolttoaineet nauttivat verottomuudesta ja EU:n ulkopuolelle suuntautuvat lennot eivät ole päästökaupan piirissä. Nyt olisi jo lentoveron aika.

Lisätietoja:

Tapani Veistola, toiminnanjohtaja, tapani.veistola@sll.fi, p. 0400 615 530

Hanna Aho, ilmastoasiantuntija, hanna.aho@sll.fi, p. 040 628 9495

Antti Heikkinen, ympäristöpäällikkö, antti.heikkinen@sll.fi, 044 9010461